Finansutskottets betänkande 1986/87:26

om forskning (prop. 1986/87:80, bil. 11)

FiU
1986/87:26

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet de forskningspolitiska förslag som regeringen lagt fram på civildepartementets område i proposition 1986/87:80.

Utskottet avstyrker ett förslag från moderata samlingspartiet om att delegationen för forskning om den offentliga sektorn skall avvecklas. Mot detta beslut har företrädare för moderata samlingspartiet i utskottet reserverat sig.

Inledning

I proposition 1986/87:80 om forskning har regeringen i *bilaga 11* (civildepartementet) – efter föredragning av statsrådet Holmberg –

dels föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att godkänna den preliminära överenskommelsen den 5 februari 1987 mellan staten, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet om finansiering av forskningsverksamhet,

2. bemyndiga regeringen att vid statistiska centralbyrån inrätta två personliga ordinarie tjänster som professor i statistisk metodutveckling,

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts i propositionen om forskning om den offentliga sektorn och statliga forskningsinsatser för att främja informationsteknologins användning.

I motion 1986/87:Ub5 av Carl Bildt m.fl. (m) som väckts med anledning av propositionen och som i vad avser avskaffande av delegationen för forskning om den offentliga sektorn överlämnats till finansutskottet från utbildningsutskottet hemställs såvitt nu är i fråga att riksdagen beslutar att avskaffa delegationen för forskning om den offentliga sektorn i enlighet med vad som i motionen anförts.

Utskottet

Civilministern föreslår att regeringen skall bemyndigas godkänna en preliminärt ingången *överenskommelse om medelstillskott till delegationen för forskning om den offentliga sektorn*. Överenskommelsen har slutits mellan staten, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet och innebär att de båda kommunförbunden tillsammans anslår 5 milj. kr. eller lika mycket

1 *Riksdagen 1986/87. 5 saml. Nr 26*

som staten under den kommande treårsperioden. Totalt skulle därmed under perioden 10 milj. kr. finnas tillgängliga för forskningsdelegationens verksamhet.

För budgetåret 1987/88 har statens medelstillskott beräknats till 1,6 milj. kr. Detta belopp har satts av i budgetpropositionen under civildepartementets anslag A 2 Utredningar m.m., vilket är ett anslag som redan har behandlats av utskottet (prop. 1986/87:100 bil. 15, FiU 1986/87:15).

I motion 1986/87:Ub5 begär moderata samlingspartiet att delegationen för forskning om den offentliga sektorn skall avskaffas. Visserligen anser motionärerna att det finns behov av forskning om den offentliga sektorn. Sådan forskning bör emellertid enligt deras mening understödjas via forskningsråden och inte via en särskild delegation. De medel som sätts av för delegationens verksamhet bör därför successivt föras över till högskolan och forskningsråden. Motionärerna ser inte heller något skäl för staten att ingå ett särskilt avtal med kommun- och landstingsförbunden. I den mån dessa förbund anser att forskningsinsatser behövs förutsätter motionärerna att man vänder sig direkt till universitet och högskolor med uppdrag om sådan forskning.

Utskottet får för egen del anföra följande. Delegationen för forskning om den offentliga sektorn inrättades på försök 1984. Med delegationen har en kanal öppnats för informationsutbyte mellan forskare och beslutsfattare i stat och kommun. Genom att delegationen knutits till civildepartementet och att civilministern utsetts till dess ordförande har dialogen mellan forskare och beslutsfattare kunnat föras direkt med ledningen för det departement som ansvarar för förnyelsen och utvecklingen av den offentliga sektorn. Utskottet ser detta som betydelsefullt. Det är enligt utskottets mening också positivt att delegationen bidrar till att forskningsresultat sprids och kommer till användning bland beslutsfattare. Delegationens uppgift är nämligen också att dokumentera och i olika former informera om pågående och avslutade forskningsprojekt om den offentliga sektorn.

Som framgår av propositionen är det som organ för samverkan mellan forskare och avnämare inom den offentliga sektorn som delegationen fyller en viktig funktion. Delegationens syften är alltså mer omfattande än forskningsrådsnämndens och de traditionella forskningsrådens. Delegationens uppgifter kan därför inte utan vidare föras över på dessa organ. Då dessutom de hittills vunna erfarenheterna av verksamheten är positiva kan utskottet inte ställa sig bakom det i motion Ub5 (m) framförda kravet på en avveckling av delegationen. Utskottet avstyrker således motion Ub5 i denna del.

I likhet med civilministern ser utskottet det som värdefullt om delegationen ges möjlighet att även lämna stöd till eftersatta forskningsområden inom den offentliga sektorn. Eftersom även kommuner och landstingskommuner har ett direkt intresse av den forskning som bedrivs inom delegationens verksamhetsområde ter det sig naturligt om även Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet bidrar till finansieringen på det sätt som redovisas i propositionen. Utskottet tillstyrker således att regeringen bemyndigas godkänna den mellan staten och de båda kommunförbunden preliminärt ingångna överenskommelsen.

I propositionens bilaga 11 föreslås också att *två tjänster som professor* skall inrättas *vid statistiska centralbyrån* (SCB). Förslaget är ett led i SCB:s strävan att bygga upp utvecklingsavdelningen och att stärka samarbetet med universiteten. För att markera samarbetet med högskolan förutsätts innehavarna av professurerna åläggas viss tjänstgöringsskyldighet vid universitetet i Stockholm. Tjänsterna är avsedda att finansieras inom ramen för tilldelade resurser.

Förslaget har inte berörts i någon av de motioner som väckts med anledning av propositionen.

Utskottet ser för sin del den tilltänkta lösningen som ett värdefullt sätt att förstärka utvecklingsavdelningens kompetens. Utskottet biträder därför förslaget.

Genom propositionen bereds riksdagen också tillfälle att ta del av olika statliga *forskningsinsatser för att främja informationsteknologins användning*. Framställningen i denna del föranleder inte någon erinran från utskottets sida.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med avslag på motion 1986/87:Ub5, såvitt nu är i fråga, bemyndigar regeringen att i enlighet med vad som förordas i proposition 1986/87:80 bilaga 11 mom. 1 godkänna överenskommelsen mellan staten, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet om finansiering av forskningsverksamhet,

2. att riksdagen i enlighet med vad som förordas i proposition 1986/87:80 bilaga 11 mom. 2 bemyndigar regeringen att vid statistiska centralbyrån inrätta två personliga ordinarie tjänster som professor i statistisk metodutveckling,

3. att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförs i propositionen om forskning om den offentliga sektorn och statliga forskningsinsatser för att främja informationsteknologins användning.

Stockholm den 23 april 1987

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Christer Nilsson (s), Rune Rydén (m), Lisbet Calner (s), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Kjell A. Mattsson (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Hans-Eric Andersson (s), Arne Kjörnsberg (s), Marianne Carlström (s), Rolf Kenneryd (c) och Lennart Alsén (fp).

Reservation

Lars Tobisson, Rune Rydén och Filip Fridolfsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Utskottet får" och slutar med "ingångna överenskommelsen" bort ha följande lydelse:

Utskottet får för egen del anföra följande. Allmän enighet råder om att den offentliga sektorn är ett eftersatt forskningsområde. Det finns därför skäl att uppmuntra sådan forskning. Såsom framhålls i motion Ub5 (m) bör detta ske via forskningsråden, företrädesvis HSFR och FRN samt Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond. De forskningsresurser som står till förfogande bör inte splittras på en rad mindre delegationer som Delegationen för forskning om den offentliga sektorn. Denna bör därför avvecklas med utgången av detta budgetår. De medel som för budgetåret 1987/88 har reserverats för delegationens verksamhet under civildepartementets anslag A 2 Utredningar m.m. bör i stället föras över till högskola och forskningsråd. I konsekvens härmed bör riksdagen också avvisa regeringens framställning om ett bemyndigande att godkänna det med de båda kommunförbunden preliminärt ingångna avtalet om en gemensam finansiering av delegationens verksamhet.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Ub5, såvitt nu är i fråga, och med avslag på i proposition 1986/87:80 bilaga 11 mom. 1 framlagt förslag till bemyndigande för regeringen att godkänna överenskommelse mellan staten, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet om finansiering av forskningsverksamhet som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om delegationen för forskning om den offentliga sektorn.

gotab Stockholm 1987 12889